

Türkiye Süper Ligi'nde futbol oynayan Türk sporcuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik kavramları çerçevesinde yabancı oyunculara yönelik düşüncelerini çözümlmek

Ahmet Vahap Deniz ¹ Bekir Barış Cihan ² Levent Var ³

¹Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kırşehir, Türkiye, E-mail: ahmet.deniz@ahievran.edu.tr

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri fakültesi, Yozgat, Türkiye, E-mail: bekirbaris_cihan@hotmail.com

³Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kırşehir, Türkiye, E-mail: levent.var@ahievran.edu.tr

Received : 02.08.2025

Accepted: 26.09.2025

Published: 15.10.2025

Anahtar Kelimeler

Fenomenoloji, futbol, ırkçılık, ultramilliyetçilik.

Keywords

Phenomenology football, racism, ultranationalism.

Özet

Kimlik üstünlüğü arayışı olarak da görülen ırkçılık ve ultramilliyetçilik ifadeleri insanların farklı kökenlerden veya kültürlerden geldiği iddiası ile bunlar arasında bir tür hiyerarşi belirlemeye çalışmaktadır. Kurduğu hiyerarşik ilişki ile sömürü, baskı ve hâkimiyeti meşrulaştırma işlevi de görür. Kendinden farklı fiziksel veya kültürel özellikleri kendileri gibi olmayan bireyleri küçük görmeleri sebebi ile çalışmanın spor açısından önemini arttırdığı düşünülmektedir. Çalışmanın katılımcılarını, Türkiye Süper Liginde Futbol Oynayan 10 sporcu oluşturmuştur. Araştırma verileri, nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme ile elde edilmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, içerik analiziyle incelenmiştir. Verilerin analizi sonucunda, literatür göz önünde bulundurularak ırkçılık ve ultramilliyetçilik kavramları çerçevesinde oluşturan sekiz tema belirlenmiştir. Bu temalar (1) "Oyuncu kontenjanı", (2) "Semboller", (3) "İrkçılık ve ultramilliyetçilik", (4) "İlişkiler", (5) "Taraftarlar", (6) "Yöneticiler", (7) "Çözüm önerileri" ve (8) "Korkularımız" şeklindedir. Sonuç olarak, bu çalışma ırkçılık ve ultramilliyetçiliğin futbol gibi multikültürel bir alanda yalnızca bireyler düzeyinde değil, yapısal, kültürel ve tarihsel düzeylerde de ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Eğitim, medya, yönetsel uygulamalar ve psikolojik destek alanlarında atılacak çok yönlü adımlar, futbolun daha eşitlikçi, kapsayıcı ve güvenli bir alan hâline gelmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Analysing the perceptions of Turkish football players in the Turkish Super League toward foreign players within the framework of racism and ultranationalism

Abstract

Racism and ultranationalism, often regarded as pursuits of identity superiority, rest upon claims of cultural or ethnic differences and seek to establish hierarchies among people. By constructing such hierarchical relations, they function to legitimize exploitation, oppression, and domination. Within the realm of sports, this phenomenon gains further significance, as individuals with distinct physical or cultural characteristics are frequently subjected to marginalization. The present study examines this issue through the perspectives of 10 professional athletes competing in the Turkish Süper Lig. Data were collected using semi-structured interviews, a qualitative research method, and analyzed through content analysis. In light of the literature, eight themes were identified within the framework of racism and ultranationalism: (1) Player quota, (2) Symbols, (3) Racism and ultranationalism, (4) Relationships, (5) Fans, (6) Managers, (7) Proposed solutions, and (8) Fears. Findings suggest that racism and ultranationalism in football, as a multicultural arena, should be addressed not only at the individual level but also at structural, cultural, and historical levels. It is argued that multidimensional initiatives in education, media, managerial practices, and psychological support could significantly contribute to making football a more egalitarian, inclusive, and secure environment.

How to cite: Deniz, A.V., Cihan, B.B. & Var, L. (2025). Türkiye Süper Ligi'nde futbol oynayan Türk sporcuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik kavramları çerçevesinde yabancı oyunculara yönelik düşüncelerini çözümlmek. *Education, Science and Sport*, 7 (2), 49-64.

GİRİŞ

Öyle bir oyun düşünün ki, dünyanın küçük-büyük, zengin-yoksul tüm ülkelerinde oynansın; her ülkede futbol takımları ve bu takımların taraftarları bulunsun. Bu sorunun evrensel yanıtı şüphesiz futboldur. Futbol, özellikle son yüzyılda yalnızca bir spor dalı değil; toplumsal yaşamda, ekonomik alanlarda ve siyasi konjonktürde etkili bir olgudur (Gözütok ve Gaberli, 2011). Rekabet ve galibiyetin ötesinde, toplumsal çeşitliliği temsil eden bireyleri ortak hedeflerde buluşturan; uluslararası ilişkiler aracılığıyla ülkelerin ekonomilerini etkileyen, önyargı ve düşmanlığı azaltmayı, dostluk, hoşgörü ve kültürel etkileşimi güçlendirmeyi amaçlayan; bireysel farklılıkları dışlamadan birlikte var olmayı teşvik eden ve milyonlarca insan için stresi hafifleten bir sosyal organizasyon olarak değerlendirilmektedir (Singh ve Lamba, 2019).

Futbolun oyun yapısı ile buna paralel ekonomik ve toplumsal boyutlarında her geçen gün gözle görülür değişimler yaşanmaktadır. Yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren küreselleşme ve buna eşlik eden söylemler, başta ekonomi olmak üzere pek çok alanda dönüşüme yol açmış ve futbol da yerel sınırları aşarak uluslararası bir kimlik kazanmıştır (Boniface ve Yergüz, 2007). Bu süreç, milletlerarası müsabakaların ve transfer politikalarının çeşitlenmesine, stratejilerin yeniden tanımlanmasına zemin hazırlamıştır. Türkiye Süper Ligi bağlamında da, yabancı oyuncu kotası ve yerli futbolcu gelişimi tartışmaları son yıllarda hem medyada hem de akademik çalışmalarda yoğunluk kazanmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu'nun son düzenlemeleriyle birlikte, 2025-2026 sezonunda A takımı kadrosunda yer alabilecek yabancı oyuncu sayısı 14 olarak sınırlandırılmış, ayrıca bazı yaş kriterleri getirilmiştir. Bu politika değişiklikleri, yerli oyunculara daha fazla fırsat yaratmayı, altyapı sistemini güçlendirmeyi ve milli takım performansının ligdeki yapılanmalarla uyumlu olmasını hedeflemektedir. Bununla birlikte, yabancı futbolcu kotasının kulüplerin Avrupa kupalarındaki performansı, genç yerli oyuncuların oynama şansı ve kulüplerin finansal sürdürülebilirliği üzerindeki etkileri tartışma konusu olmaya devam etmektedir (Kavaz, 2023; Yıldız ve Aydın, 2022).

Futbolun bu ölçekte yaygınlaşması, farklı disiplinlerin dikkatini çekerken, ultramilliyetçilik ve ırkçılık kavramları da futbol evreninde süreklilik gösteren problem alanları olarak gündemde kalmıştır. ırkçılık; farklı etnik köken, ırk ya da kültürel geçmişe sahip bireyler arasında hiyerarşik bir yapı kurarak kimliksel üstünlük iddiasına dayanan bir tutumdur. Aidiyet ve güvenlik duygularını beslerken tahakküm ve sömürüyü meşrulaştıran ideolojik bir araç olarak işlev görür; farklı grupları sembolik olarak düşmanlaştırıp nefret ve küçümsemeyi besleyen sosyo-kültürel bir sürece dönüşür (Aktaş, 2019). Psikoloji literatürü, kurumlarda, gruplar arası ilişkilere ve gündelik yaşama nüfuz eden ırkçılığın insana ve topluma etkilerini açıklamak için yol gösterici çerçevelere duyulan gereksinimin sürdüğünü vurgular (Miller vd., 2019). Bu eşitsizliklerin görünür olduğu alanlardan biri de futboldur.

ırkçılık ile milliyetçilik ilişkisi literatürde farklı şekillerde tartışılır. Bazı yaklaşımlar iki olgunun birbirine yakın ve ilişkili olduğunu, bazıları ise yapısal ve ideolojik açılardan ayrıştıklarını savunur. Bir başka görüş, ırkçılığı milliyetçiliğin aşırı uçlarda aldığı bir biçim olarak değerlendirir. Ezilen ulusların ulusal kurtuluş mücadelelerine dayalı milliyetçilik ile ırkçılık arasında belirgin farklar bulunmakla birlikte, yayılmacı ve egemen ulus milliyetçiliklerinin kimi tarihsel ve siyasal bağlamlarda ırkçılıkla örtüşerek birbirini beslediği de görülür (Anderson, 1995; Körükmez, 2025). Bu bağlamda ırkçılık, zaman zaman yayılmacı milliyetçilik pratikleriyle iç içe geçip çeşitli söylemler aracılığıyla meşruiyet zeminini arar.

ırk temelli üstünlük ideolojileri, tarih boyunca milyonlarca insanın kitlesel ölümlerine yol açan yayılmacı ve faşist rejimlerin zeminini oluşturmuştur. Avrupa merkezli beyaz üstünlüğü düşüncesi, Almanya'daki Nazi rejimi gibi aşırı milliyetçi ve ırkçı yapılar tarafından benimsenmiş; Yahudi ve Roman toplulukları sistematik soykırıma maruz bırakılmıştır. Evrenselci bir iddiaya sahip bazı aydınlanma filozoflarının dahi zaman zaman ulusal karakterlere atıfla önyargıları düşünce sistemlerine dâhil ettikleri bilinmektedir (Aktaş, 2014).

Sonuç olarak, ırkçı düşünce ve yaklaşımlar yalnızca bireylerin kendini tanımlama çabasıyla sınırlı kalmayıp "öteki"ne atfedilen olumsuz niteliklerle toplumsal felakete zemin hazırlamıştır. Bu çalışma, Türkiye Süper Ligi'nde oynayan futbolcuların ırkçılık ve

ultramilliyetçilik bağlamında yabancı futbolcuların varlığını nasıl karşıladıklarını ve Türk futbolcuların bu duruma yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, katılımcılarla yapılan bire bir görüşmelerde yöneltilen sorulara verilen yanıtlar analiz edilerek futbolcuların konuya ilişkin görüş ve değerlendirmeleri ortaya konulmuştur.

METOT

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, kavramların anlaşılmasına daha uygun olduğu için nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen ile tasarlanmıştır. Fenomenolojik araştırmalarda, katılımcıların kendi dünyalarına yönelmeleri ve tecrübelerini kendi sözcükleriyle dile getirmeleri, zihinlerinin derinliklerinde yatan kavramları söze aktarmaları istenir. Derinlemesine görüşme yöntemi ya da yazılı veriler aracılığıyla veri toplama sürecinde açık uçlu sorular kullanılmaktadır (Christensen vd., 2014). Bu desenin tercih edilmesinin bir diğer nedeni de fenomenolojik desenin insan deneyimlerinin doğal ortamında ve gerçekçi olarak yansıtılmasına uygun olmasıdır.

Çalışma Grubu ve Katılımcılar

Fenomenolojik araştırmalarda, incelenen olguya ilişkin derinlemesine bilgi sağlayabilecek ve bu konuda doğrudan deneyim sahibi olan katılımcıların seçilmesi esastır (Creswell, 2012). Bu nedenle araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye Süper Ligi'nde profesyonel futbol deneyimi bulunan Türk uyruklu sporcular oluşturmaktadır. Katılımcıların seçiminde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisi tercih edilmiştir (Miles ve Huberman, 2015). Ölçütler arasında katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaları, Süper Lig'de profesyonel olarak futbol oynamış olmaları ve bu ligde belirli bir süre deneyim kazanmış olmaları yer almaktadır. Araştırmaya dâhil edilen çalışma grubu, farklı yaş grupları ve pozisyonlardan seçilmiş toplam 10 profesyonel futbolcudan oluşmaktadır. Katılımcılardan biri 20 yaşındayken, beşi 20-30 yaş aralığında, dördü ise 30 yaş üzerindedir. Pozisyon dağılımı incelendiğinde ise üç futbolcu savunmacı, dört futbolcu orta saha, iki futbolcu santrafor ve bir futbolcu da kaleci olarak görev yapmaktadır. Bu katılımcılar, sahip oldukları deneyimleri ayrıntılı biçimde ifade edebilecek, araştırmanın amacına uygun bilgi sağlayabilecek nitelikte futbolcular arasından belirlenmiştir. Görüşmeler öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve süreci hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, gönüllü katılım esas alınarak bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Katılımcıların kimlik bilgilerinin gizliliğini sağlamak amacıyla, metin içerisinde gerçek isimler yerine S1, S2, ..., S10 şeklinde kodlamalar kullanılmıştır. Bu şekilde oluşturulan çalışma grubu, araştırmanın fenomenolojik yaklaşımına uygun olarak, incelenen konunun farklı perspektiflerden ve derinlemesine ele alınmasına imkân sağlamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmada veri birimleri sözcükler olduğundan katılımcıların araştırma konusu ile ilgili deneyimlerini deşifre etmek için fenomenolojik desen tercih edilmiştir. Bu amaçla katılımcılardan elde edilen veriler görüşme notları şeklinde kaydedilmiştir. Böylelikle katılımcıların deneyimlerini kendi bakış açılarından aktarabilmelerine öncelik verilmiştir (Cohen ve ark, 2007). Görüşme tekniği katılımcıların gerçekliğe (fenomene) nasıl anlam yüklediklerini kendi sözcükleriyle yansıtılmalarına olanak sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir (Greasley ve Ashworth, 2007). Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, önceden hazırlanan soru formuna dayalı olmakla birlikte katılımcıların yanıtları doğrultusunda ek sorular yöneltilmesine imkân tanıyan esnek bir yaklaşımdır. Bu özelliği sayesinde araştırma konusunun çok boyutlu ve ayrıntılı biçimde incelenmesine katkı sağlamaktadır. Nitel araştırmalarda yaygın biçimde kullanılan görüşme yöntemi, sözlü iletişim temelli olması nedeniyle katılımcıların duygu, düşünce ve deneyimlerini derinlemesine ifade etmelerine olanak sunmaktadır (Patton, 2015).

Verilerin Analizi

Veri analizinde; betimsel analiz yöntemi ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Betimsel analiz yoluyla, katılımcıların tanıtıcı bulguları değerlendirilir, içerik analizi ile veriler tanımlanmaya çalışılır; birbirine benzerlik gösteren veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde gruplandırılarak yorumlanır. Olgunun tanımlanması, veri toplama aracının düzenlenmesi, verilerin toplanması, verilerin analiz edildikten sonra yorumlanması ve rapora yansımından oluşan bir süreç takip edilmiştir (Mayring, 2011). Veri analiz süreci Şekil 1'de gösterilmiştir. Analizde; Strauss ve Corbin (1998) tarafından önerilen verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yaklaşımı tercih edilmiştir. Gerekçesi; araştırmacının belirlediğinin değil, bizzat katılımcının ifadesine başvurmanın onun zihin haritasını ortaya çıkarmakta daha etkili olacağı düşüncesidir.

Şekil 1. Veri analiz süreci

Fenomenolojik veri analizi genellikle deneyimlerin ana temalar haline getirilerek betimlenmesi üzerine kurgulandığı için (Ersoy, 2016), araştırmacının içerik analizi sonucunda içeriğe ilişkin objektif değerlendirmeler yapılmaya, söylemin ilk bakışta görünen içeriği yerine, saklı olan, ima edilen bilginin ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır (Creswell, 2012).

BULGULAR

Araştırmada elde edilen veriler ile yapılan istatistiksel işlemler sonucunda aşağıdaki bulgular bulunmuştur.

Soru 1: Yabancı oyuncuların Türkiye liglerinde oynaması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 1. Yerli oyuncuların yabancı oyunculara ilişkin görüşleri

S1 "Yabancı oyuncuların Türkiye liglerinde oynaması Türk futboluna kalite katıyor." **S2** "Çok sayıda olmasını anlamsız buluyorum. Kalitenin arttığı söyleniyor ama eskiden yabancı sınırlaması varken futbolun kalitesi daha yüksekti diyebiliriz." **S3** "Oynamaları gerektiğini düşünüyorum ama gerektiği kadar oynamalı." **S4** "Standartları olması gerektiğini düşünüyorum. Her önüne gelen yabancı oyuncu Türkiye de oynayamaz." **S5** "Kendimi genelde iyi hissediyorum. Özellikle spora aktif olarak katıldığım için." **S6** "Ben yabancı oyuncuya karşı olmayan bir oyuncuyum. Türkiye'de yabancı oyuncu kalitesinin artması gerektiğini düşünüyorum." **S7** "Yabancı oyuncuların ligin marka değerini ve kalitesini olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyorum." **S8** "Bu tarz düşünceler dünya futbolunda artık rafa kalktı futbol evrensel bir oyun ve dünya üzerinde bu oyunu oynayan oyuncuların ırkının sorgulanmaması gerektiğini"

düşünüyorum." S9 "Futbolda kalitenin artması için birçok etkenden yalnızca birisidir bence." S10 "Türk futbolunda yabancı sınırlaması getirildiği takdirde futbolun üç büyük kulüp etrafında şekilleneceğini ve kalitenin düşeceğini düşünüyorum."

"Yabancı oyuncuların Türkiye liglerinde oynaması hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna katılımcıların verdiği yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların yabancı oyuncuların Türkiye liglerinde oynamasına yönelik genel yaklaşımının olumlu ancak koşullu olduğu görülmektedir. Çoğu katılımcı, yabancı oyuncuların Türk futboluna kalite ve marka değeri kattığını (S1, S6, S7) ve oyunun gelişmesine katkı sağladığını ifade etmektedir. Ancak bu olumlu görüş, sıklıkla "gerektiği kadar" (S3) veya "belli standartlara göre" (S4) gibi sınırlayıcı koşullarla birlikte dile getirilmektedir. Bu durum, yabancı oyunculara tamamen kapalı olunmadığını, fakat kabulün performans, kalite ve sayısal denge gibi kriterlere bağlandığını göstermektedir. Bazı katılımcılar, geçmişte uygulanan yabancı sınırlaması döneminde futbol kalitesinin daha yüksek olduğunu savunarak (S2) nostaljik bir karşılaştırma yaparken; bazıları ise futbolun evrensel bir oyun olduğunu ve ırk ya da milliyet sorgulamasının artık anlamsız olduğunu vurgulamaktadır (S8). Diğer yandan, S9'un ifadesi, yabancı oyuncu konusunun futbol kalitesini etkileyen tek faktör olmadığına işaret etmektedir. S10'un görüşü ise yabancı sınırlamasının Türk futbolunu birkaç büyük kulüp etrafında daraltabileceği ve kaliteyi düşürebileceği yönünde, rekabet dengesi temelli bir eleştiridir. Genel olarak, bu yanıtlar futbolcuların hem küreselleşmenin getirdiği çeşitliliğe açık olduklarını, hem de yerel futbolun dengesi ve gelişimi için belirli düzenlemeler gerektiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Bu ikili yaklaşım literatürde sıkça tartışılan koşullu kozmopolitizm ile uyumlu olup, yabancı oyuncuların katkısını kabul ederken ulusal futbol politikalarının da korunması gerektiği anlayışını yansıtmaktadır.

Soru 2: Irkçılık sembolleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Irkçılık sembolleri hakkındaki görüşler

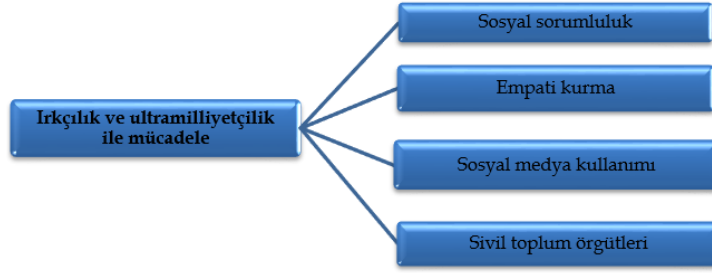

Şekil 2. Yerli oyuncuların ırkçılık sembolleri hakkındaki görüşleri

S1 "Toplumun bu tarz sembollerle açık savaş ilan etmesi ve tarihten silmesi gerektiğini düşünüyorum." S2 "Bu tarz şeyleri çok büyük bir insanlık suçu olarak nitelendiriyorum" S3 "Hayatımın sonuna kadar bu düşüncelerin karşısında olacağımdan eminim çok büyük bir insanlık suçu." S4 "Bu tarz sembollerden daha çok insanların duygularının ve düşüncelerinin temizlenmesi gerekiyor." S5 "Gereksiz ve olmaması gereken hatta konuşulmaması gereken şeyler olarak görüyorum" S6 "En büyük insanlık suçlarından birisi." S7 "Bunu yapanların en ağır cezalara çarptırılması gerektiğini düşünüyorum." S8 "Hayatımın sonuna kadar mücadele edeceğime emin olabilirsiniz." S9 "Nefret ediyorum." S10 "Her şeyin üzerinde bir konu tartışılmaz ve nefret suçu."

Verilen yanıtlar incelendiğinde, tüm katılımcıların ırkçılık sembollerine karşı net, sert ve olumsuz bir tutum sergilediği görülmektedir. Katılımcılar bu sembolleri "insanlık suçu" (S2, S3, S6), "nefret suçu" (S10) veya "gereksiz ve konuşulmaması gereken şeyler" (S5) gibi ifadelerle tanımlamaktadır. Bazı katılımcılar (S1, S7), bu sembollere karşı toplumsal ölçekte açık mücadele verilmesi ve ağır cezaların uygulanması gerektiğini vurgularken; bazıları (S4) sorunun yalnızca sembollerin ortadan kaldırılmasıyla değil, insanların zihin ve duygularının değiştirilmesiyle çözülebileceğini ifade etmiştir. Bu farklı vurgular, katılımcıların hepsinin temel olarak aynı görüşte (karşıtlık) birleştiğini, ancak çözüm anlayışlarının cezai yaptırımlar ile eğitim ve bilinç dönüşümü arasında çeşitlendiğini göstermektedir. Bazı katılımcıların (S8, S9) kişisel düzeyde mücadele kararlılığını vurgulaması, bu konunun yalnızca soyut bir fikir düzeyinde değil, bireysel motivasyon ve deneyimlerle desteklenen bir hassasiyet olarak da yaşandığını göstermektedir.

Soru 3: İnsan hakları bağlamında ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 3. Yerli oyuncuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkındaki görüşleri

S1 "Kesinlikle kabul edemiyorum uluslararası insan hakları mahkemelerinin bu tarz suçlar hakkında çok ağır cezalar vermesi gerektiğini düşünüyorum." **S2** "Bu tarz davranışları sergileyen insanların en ağır şekilde cezalandırılması gerektiğini düşünüyorum." **S3** "İnsanların aklına dahi getirmemesi gereken bir düşünce olarak görüyorum hastalıklı beyinlere nüfuz etmiş bir durum." **S4** "Ben tüm Dünya insanları olarak yeterince mücadele ettiğimizi düşünmüyorum ırkçılığın her türlüşününün yaşandığı bu dünyada sonsuza kadar bunlarla mücadele edilmesi gerektiğini düşünüyorum." **S6** "Kabul edemediğim en büyük düşünce suçları arasında görüyorum." **S7** "Ben Müslüman bir bireyim ve bu bana tamamen ters geliyor Allah huzurunda herkes eşittir." **S8** "Türkiye'den İngiltere'ye ilk gittiğimde karşılaştığım bir durumdu. Bu tarz bir davranışa maruz kalmış birisi olarak bunun etkisinden kurtulmam uzun yıllar aldı." **S9** "Ben ırkçılığın davranış haline gelmesini sevgisiz toplumlarda oluşan travmatik olaylar topluluğu olduğunu düşünüyorum ve Türk halkına bu konuda teşekkür etmek istiyorum çünkü biz Türkler bu konuda gerçekten çok samimi ve içten insanlarız." **S10** "Arkadaşlarımın birçok defa maruz kaldığını gördüğüm bir davranış kesinlikle kabul edilemez bir durum."

"İnsan hakları bağlamında ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, katılımcıların tamamının insan hakları bağlamında ırkçılık ve ultramilliyetçiliğe karşı kesin ve net bir karşı duruş sergilediği görülmektedir. Katılımcılar, but tür davranışları "en ağır şekilde cezalandırılması gereken suçlar" (S1, S2), "kabul edilemez düşünce suçları" (S6) ve "hastalıklı zihniyet" (S3) olarak tanımlamaktadır. Bazı katılımcılar (S4), bu sorunun küresel ölçekte hâlen devam ettiğini ve mücadelenin sürekli, kararlı ve tüm dünyada ortak biçimde yürütülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bireysel ve kültürel perspektifler de öne çıkmaktadır. Örneğin S7, dini inançları temel alarak herkesin eşit olduğunu belirtirken; S9, ırkçılığın sevgisiz ve travmatik geçmişe sahip toplumlarda ortaya çıktığını ifade etmiş, Türk halkının bu konuda samimi ve misafirperver tutumunu takdir etmiştir. S8'in ifadesi ise yurt dışında yaşadığı ırkçı deneyimin uzun süreli psikolojik etkilerini ortaya koymaktadır. Bu durum, ırkçılığın yalnızca soyut bir insan hakları ihlali değil, doğrudan bireylerin yaşamlarını ve ruhsal durumlarını etkileyen travmatik bir olgu olduğunu göstermektedir. Genel tablo, katılımcıların ırkçılık ve ultramilliyetçiliği evrensel insan haklarına aykırı, etik ve hukuki açıdan kabul edilemez bir sorun olarak gördüklerini ortaya koymaktadır.

Soru 3 (devam): Bu tür sorunların çözümü için neler yapmaktasınız?

S1 "Açıkçası konuşmaktan ve sadece sosyal medya üzerinden tepki göstermek dışında tepki verdiğim söylenemez." **S2** "Sadece sosyal medya üzerinden tepki göstermekle yetiniyoruz." **S3** "İnsanların daha çok bilinçlendirilmesi gerekiyor empatiyi olmazsa olmaz olarak görüyorum." **S4** "Aslında hiçbir şey yapmadığımı söylemek isterim bu tür olaylar yaşanmadıkça odak noktamızdan uzaklaşıyor ." **S5** "Her platformda sonuna kadar destekliyorum." **S6** "Bu tarz olayların çözümleri için örgütlenme ne yazık ki yok denecek kadar az elimden geldiği kadar mücadele etmeye çalışıyorum." **S7** "Kınamaktan başka neredeyse hiç bir şey yapmıyorum." **S8** "Ulaşabildiğim üst yetkililere ulaşmaya çalıştım ama sonuç alamadım." **S9** "Bu tarz davranışlara maruz kalan futbolcu kardeşlerime destek oluyorum." **S10** "Sağduyulu olmaya çalışıyorum ve nefrete nefretle karşılık vermiyorum."

"Bu tür sorunların çözümü için neler yapmaktasınız?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde ise bazı katılımcılar bu konuların yaşanmadıkça unutulup gittiğine dair görüşler bildirmişlerdir. Bunun yanında, örgütlü bir şekilde bilinçlendirme ve empati oluşturma faaliyetlerinin gerekliliğinin vurgusu bulgular arasında olup; sosyal medyanın bu konudaki mücadele ile ilgili bir araç olarak kullanıldığı ancak yetersiz olduğu analiz edilmiştir.

Soru 4: Yabancı oyuncular ile ilişkileriniz nasıl?

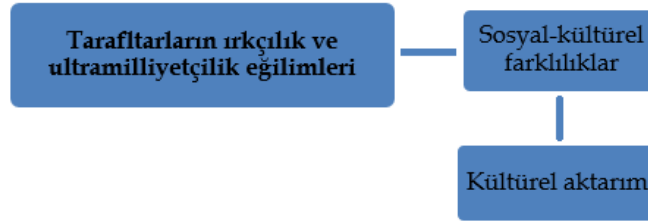

Şekil 4. Yerli oyuncuların yabancı oyuncular ile ilişkileri hakkındaki görüşleri

S1 "Sosyal anlamda oldukça iç içeyiz açıkçası yerli ve yabancı oyuncular arasında ilişki farkım neredeyse yok gibi." **S2** "Sosyal yaşantı farklılıkları olduğundan mütevelli çok yoğun bağlar kurulamıyor ." **S3** "Yabancı oyuncularla ilişkilerim çok eğlenceli ve sıcak diyebilirim." **S4** "Yerli oyunculardan daha samimi ve daha iyi." **S5** "Ayrım yapamam her oyuncuyla ilişkilerim iyi." **S6** "Yerli veya yabancı diye nitelendirmiyorum kendine saygısı olan her bireyle aram oldukça iyi" **S7** "Çok eğlenceli arkadaşlıklarımızın olduğunu söyleyebilirim." **S8** "Yabancı oyunculara karşı oldukça seviyeli olmaya çalışıyorum çünkü profesyonellik anlayışlarının onları bazen daha kapalı yaptığını düşünüyorum ." **S9** "Muhteşem arkadaşlık ilişkilerim var." **S10** "Türkiye'de arkadaşlık kavramı Avrupa'dan daha farklı, oldukça iç içe, ayak uydurmaya çalışıyorum."

"Yabancı oyuncular ile ilişkileriniz nasıl?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun yabancı oyuncularla ilişkilerini olumlu, samimi ve yapıcı olarak tanımladığı görülmektedir. Birçok katılımcı (S1, S3, S4, S5, S6, S7, S9) yerli-yabancı ayrımı yapmadığını, ilişkilerin genel olarak sıcak ve arkadaşça olduğunu belirtmektedir. Bazı katılımcılar yabancı oyuncularla ilişkilerini yerli oyunculardan daha samimi bulurken (S4), bazıları ise ilişkilerinde temel kriter olarak karşılıklı saygıyı öne çıkarmaktadır (S6). Bununla birlikte, birkaç katılımcı kültürel ve sosyal yaşantı farklılıklarının (S2) veya farklı profesyonellik anlayışlarının (S8) zaman zaman daha yakın ilişkiler kurulmasını zorlaştırabildiğini ifade etmektedir. Ancak bu durum, genel yaklaşımı olumsuz yönde etkilememekte; katılımcılar farklılıklara uyum sağlamaya çalıştıklarını ve bu farklılıkları profesyonel çerçevede değerlendirdiklerini vurgulamaktadır. Genel olarak verilerin, futbolcular arasında kültürel çeşitliliğin ilişkileri olumsuz etkilemek yerine çoğunlukla zenginleştirici bir unsur olarak algılandığını düşündürmektedir. Kültürel farklılıkların zaman zaman mesafe yaratsa da, ortak spor kimliği ve profesyonel ortamın ilişkilerde birleştirici bir rol oynadığı ve bu durumun, çok uluslu takımlarda uyumun, iletişim ve karşılıklı saygı temelli yaklaşımlarla güçlendirilebileceğini düşündürmektedir.

Soru 5: Futbol taraftarlarının ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkındaki davranışlarını değerlendirir misiniz?

Şekil 5. Yerli oyuncuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkında futbol taraftarlarına dair görüşleri

S1 "Ben ırkçılık davranışlarının sosyal ve eğitim düzeyiyle doğru orantılı olduğunu düşünmüyorum. Bu davranış türü tam anlamıyla ruhsal bir davranış olarak görüyorum, Türkiye de görmeye çok alışkın olmamakla beraber Avrupa da ve Amerika Birleşik Devletlerin de oldukça yaygın sürekli hale gelmiş bir durum olarak nitelendirebiliriz." **S2** "Taraftarların oynanan oyunun bir şölen olduğunu unutmamaları gerektiğini ve buna uygun bir biçimde duygularını kontrol etmeleri gerektiğini düşünüyorum." **S3** "Türkiye'de neredeyse hiç yapılmayan bir davranış olarak görüyorum." **S4** "Öfke patlaması bastırılmış duygular ve bunun gibi birçok düşünceye sahibim." **S5** "Ülkemizde bu tarz davranışlar yok ama Avrupa bu konuda sabıkalı diyebilirim." **S6** "Davranışsal olarak toplumda genler aracılığıyla günümüze taşındığını düşünüyorum." **S7** "Taraftarlarla ilgilenmiyorum onlara sadece saygı duyuyorum bana da saygı duymalarını bekliyorum." **S8** "Böyle bir durumla daha önce karşılaştığım için sadece o anda yaşadıklarımı kimsenin yaşamaması gerektiğini düşünüyorum." **S9** "Ülkeden ülkeye toplumdaki topluma farklılık gösteriyor." **S10** "Bu konuda sadece şunu söyleyebilirim ki bu davranışın merkezi Avrupa'dır."

"Taraftarların ırkçılık hakkındaki davranışlarını değerlendirir misiniz?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, katılımcıların genel olarak Türkiye'de futbol taraftarlarının ırkçılık ve ultramilliyetçilik davranışlarına düşük düzeyde eğilim gösterdiği görüşünde oldukları, buna karşılık Avrupa ve Amerika'da bu tür davranışların daha yaygın ve sistematik olduğu yönünde bir algıya sahip oldukları görülmektedir. Bir kısım katılımcı (S1, S5, S10) bu bölgeleri bu konuda "sabıkalı" olarak nitelendirirken, bazıları (S3) Türkiye'de neredeyse hiç karşılaşmadığını ifade etmektedir. Bazı katılımcılar ırkçı ve aşırı milliyetçi davranışların öfke patlamaları, bastırılmış duygular (S4) veya kültürel aktarım yoluyla nesilden nesile geçtiğini (S6) öne sürmektedir. Diğer yandan, bireysel yaklaşımlarda da farklılıklar göze çarpmaktadır; kimi katılımcılar (S7) taraftarlarla mesafeli bir ilişki kurmayı tercih ederken, kimileri (S8) yaşadıkları olumsuz deneyimlerin başkaları tarafından yaşanmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, bazı katılımcılar (S2, S9) taraftarların oyunun bir eğlence ve şölen olduğunu unutmamaları gerektiğini, bu davranışların ise ülke ve toplumlara göre değişiklik gösterebildiğini dile getirmiştir.

Genel olarak, bulgular futbol taraftarlarının ırkçılık ve ultramilliyetçilik eğilimlerinin tek bir nedene indirgenemeyeceğini, bu durumun hem bireysel hem de kültürel ve toplumsal faktörlerle ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Türkiye'de daha düşük düzeyde gözlemlendiği belirtilse de, uluslararası düzeyde bu davranışların köklü toplumsal dinamikler ve tarihsel süreçlerle beslendiği katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Soru 6: Yöneticilerin ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkındaki davranışlarını değerlendirir misiniz?

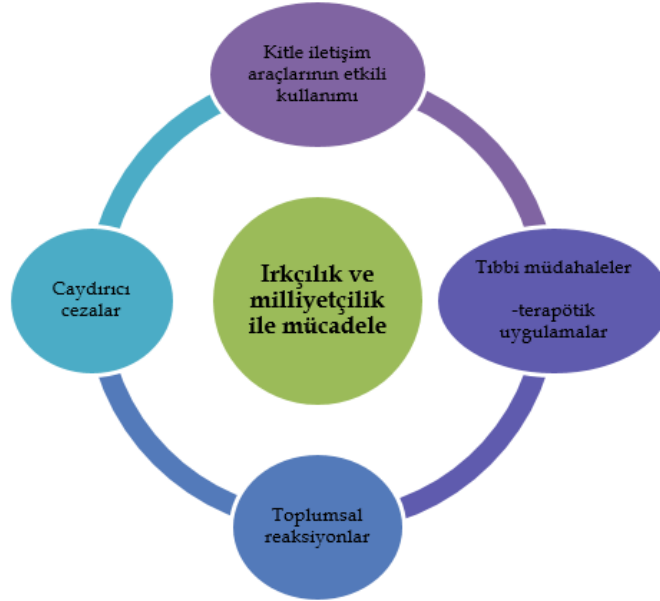
Şekil 6. Yerli oyuncuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkında yöneticilere dair görüşleri

S1 "Türkiye de çok görülmeyen bir durum aslında ama çok profesyonel bir futbol anlayışının olmamasından dolayı zaman zaman ırkçılık olmasa bile kültür çatışması gibi sorunlar karşılıklı yaşanabiliyor." **S2** "Türkiye de yabancı oyuncuların hiçbir zaman karşılaşmadığı bir durum olduğunu söyleyebilirim." **S3** "Her zaman yabancı oyuncuların yanında ve arkasında duran bir tutum içerisinde olduklarını söyleyebilirim." **S4** "Oyuncu ve kulüp arasında maddi sorunlar yaşandığında bu tarz olaylar meydana gelebilir diye düşünüyorum." **S5** "Türkiye'de böyle bir şey olması çok zor." **S6** "Yöneticilerle alakalı fiilen böyle bir durumla karşılaşmadım." **S7** "Türkiye'de en kıymetli oyuncu yabancı oyuncudur." **S8** "Her zaman belirteceğim Avrupa'da bu tarz davranışlar her zaman mevcut. Türkiye de böyle bir duruma şahit olmadım." **S9** "İrkçilik ya da ayırım yapma gibi bir durum olmasa da maddi konularda bazen iki taraf da birbirine çok sert olabiliyor. Bu bazen biz Türk futbolcular için de geçerli" **S10** "Yöneticilerle yabancı oyuncuların çok iyi diyalog kurduklarını gözlemliyorum"

"Yöneticilerin ırkçılık ve ultramilliyetçilik hakkındaki davranışlarını değerlendirir misiniz?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğu Türkiye'de futbol yöneticilerinin ırkçılık veya aşırı milliyetçilik temelli olumsuz davranışlarda bulunmadıkları görüşündedir. Birçok katılımcı (S2, S3, S5, S6, S7, S8, S10) yöneticilerin yabancı oyunculara karşı olumlu tutum sergilediğini, hatta bazı durumlarda yabancı oyuncuların yerli oyunculardan daha ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğunu ifade etmiştir. Özellikle S3 ve S7'nin ifadeleri, yabancı oyuncuların kulüp nezdinde değerli ve korunmaya çalışılan bir unsur olarak görüldüğünü göstermektedir. Bununla birlikte, az sayıda katılımcı (S1, S4, S9) doğrudan ırkçılık olmasa da kültürel farklılıkların yol açtığı iletişim sorunlarına veya maddi anlaşmazlıkların iki taraf arasında gerginlik yaratabildiğine dikkat çekmiştir. S1'in vurguladığı gibi, profesyonellik anlayışının tam anlamıyla yerleşmemesi, zaman zaman kültür çatışmasına benzeyen sorunların yaşanmasına neden olabilmektedir. Benzer şekilde S4 ve S9, özellikle maddi kriz dönemlerinde kulüp-oyuncu ilişkilerinde gerilimin artabileceğini, bunun hem yabancı hem de yerli oyuncuları etkileyebileceğini belirtmiştir. Genel olarak, bulgular Türkiye'de futbol yöneticilerinin ırkçılık

ve ultramilliyetçilik konusunda görece olumlu ve destekleyici bir yaklaşım benimsediğini, ancak kültürel uyum sorunları ve ekonomik anlaşmazlıkların zaman zaman ilişkilere olumsuz yansiyabildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, yöneticilerin yalnızca sportif başarıya değil, aynı zamanda kültürel uyuma ve iletişim süreçlerine de önem vermesi gerektiğini göstermektedir.

Soru 7: Irkçılık ve ultramilliyetçilik davranışlarına olan eğilimler ne yapılırsa azalır?

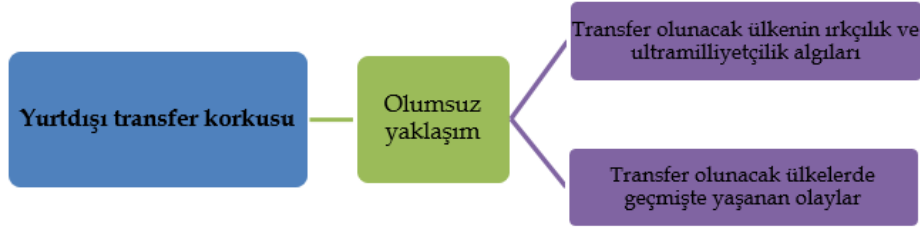
Şekil 7. Yerli oyuncuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik ile mücadele yöntemleri hakkındaki görüşleri

S1 "Dünyadaki tüm insanların sadece insan olduğumuz konusunda birbirimizden deri rengi saç görünüş olarak farklı olsak da duygularımızın değişmeyeceğini empoze etmeliyiz ve ırkçı duyguları tetikleyecek televizyon yayınlarını engellemeliyiz." **S2** "İslam ritüelleri tam olarak insanların ruhuna sirayet ederse ırkçılık ve buna benzer davranışların en büyük sorunları çözülebilir." **S3** "Sosyal medya üzerinden insanların birbirleri hakkında tutumları ve sevgilerinin artması hususunda daha yoğun çalışmalar yapılabilir." **S4** "Irkçılık yapan insanların toplumdan dışlanması gerektiğini ve yoğun psikolojik tedaviler uygulanması gerektiğini düşünüyorum." **S5** "Ben bu tarz davranışların konuşulmasına dahi karşıyım." **S6** "Ağır toplumsal cezalar uygulanmalıdır." **S7** "Her zaman savunduğum bir düşüncem suçsuz insanı korumak için her türlü sertliğe varım." **S8** "Her insana mal etmek doğru değil ama yoğunlukla yapıldığı yerler var ve bu ülkelerin tarihlerinde de bu davranışlar mevcut en ağır cezalarda verilse kırık bir kalp unutmuyor." **S9** "İnsanların bu tarz davranışlara en sert tepkileri vermesi gerektiğini düşünüyorum." **S10** "Çocukluktan eğitimle halledilmesi gerekiyor."

"Irkçılık ve ultramilliyetçilik davranışlarına olan eğilimler ne yapılırsa azalır?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, Katılımcıların ifadeleri, ırkçılık ve ultramilliyetçilik eğilimlerinin azaltılması için çok boyutlu bir yaklaşım gerektiğini göstermektedir. Yanıtlar, temel olarak üç ana ekseninde toplanmaktadır: eğitim, toplumsal yaptırımlar ve medya/iletişim alanındaki düzenlemeler. Birinci olarak, birçok katılımcı (S1, S3, S10) farkındalık ve eğitim süreçlerinin önemini vurgulamaktadır. Özellikle çocukluk çağından itibaren eşitlik, empati ve insan hakları değerlerinin kazandırılması gerektiği, sosyal medya ve diğer iletişim araçlarının bu yönde kullanılmasının etkili olacağı belirtilmiştir. S1'in ifadesi, ırkçı duyguları tetikleyen yayınların engellenmesi gerektiğini de ortaya koymaktadır. İkinci olarak, ciddi toplumsal ve hukuki yaptırımların uygulanması gerektiği görüşü ön plandadır. S4, S6, S7, S9 gibi katılımcılar, ırkçılık yapan kişilerin toplumdan dışlanması, ağır cezalarla karşılaşması ve hatta sert tepkilerle karşılaşması gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, caydırıcılık unsurunu öne çıkarmaktadır. Üçüncü olarak, bazı katılımcılar (S2, S8) konuyu dini değerler ve kültürel bağlamda ele almış, insanların manevi yönlerinin güçlendirilmesinin ve toplumun ahlaki yapısının korunmasının önemine değinmiştir. S8 ise, verilen en ağır cezaların bile mağdurların yaşadığı psikolojik etkileri tamamen ortadan kaldıramayacağına dikkat çekerek, sorunun insani boyutunu hatırlatmaktadır. Genel olarak, bulgular ırkçılık ve ultramilliyetçilik eğilimlerinin azaltılması için yalnızca cezai yaptırımların değil, eğitim, kültürel dönüşüm ve medya politikalarının da

içeren bütüncül bir stratejiye ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu hem bireysel hem de kurumsal düzeyde uzun vadeli bir mücadele gerektirdiğini düşündürmektedir.

Soru 8: Siz yurt dışına transfer olsanız ırkçı ve ultra milliyetçi davranışlar ile ilgili korkularınız olur mu?

Şekil 8. Yerli oyuncuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik bağlamında yurt dışına transferleri hakkındaki görüşleri

S1 "Özellikle Avrupa'ya transfer olsam bu tarz korkularım olurdu." **S2** "Ülkesine göre değişkenlik gösterebilecek bir durum olduğunu düşünüyorum. Örnek vermek gerekirse İsrail'e ya da Rum kesimine futbol oynamaya gitsem bu konuda tereddütlerim olur." **S3** "Avrupa liglerine transfer olsam bu tarz korkularım olabilir çünkü Avrupa'yı ırkçılık konusunda sabıkalı olarak görüyorum." **S4** "Herkesin bu tarz korkuları olur diye düşünüyorum." **S5** "Ben psikolojik olarak hazır hissediyorum tabi ki sadece bana destek olunmasını istiyorum. Hocalarım da bana pozitif oldukları iyi davrandıkları için başarılı olmamda etkili olacak." **S6** "Özellikle Avrupa'ya transfer olsam muhtemelen olurdu." **S7** "Bu tarz davranışlar bitmeyecektir sadece azalmasını temenni ediyorum korkularım olurdu evet." **S8** "Benim ilk transferimde böyle bir korkum yoktu ama yaşadığı olumsuz deneyim sonrasında uzun süreli bir psikolojik travma yaşadığını belirtmektedir. Bu durum, kişisel deneyimlerin algı ve korkular üzerinde kalıcı etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Üçüncü olarak, bazı katılımcılar (S5, S9) daha özgüvenli bir yaklaşım sergileyerek bu tür korkularının olmadığını, ancak yine de destek ve güven ortamının başarıları açısından önemli olduğunu dile getirmiştir. S5'in psikolojik hazırlık ve pozitif destek vurgusu, sporcuların uluslararası transferlerde yalnızca teknik beceriler değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik uyum süreçleri açısından da desteklenmeleri gerektiğine işaret etmektedir. Genel olarak, bulgular yurt dışına transfer olan sporcuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik konusundaki korkularının hem geçmiş deneyimlerden hem de ülkeler arası kültürel farklılıklardan etkilendiğini göstermektedir. Bu nedenle, transfer öncesinde sporculara yönelik psikolojik hazırlık programlarının uygulanması, ülke ve lig seçiminde sosyokültürel faktörlerin dikkate alınması ve transfer sonrası sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, bu korkuların azaltılmasına yardımcı olabilir."

"Siz yurt dışına transfer olsanız ırkçı ve ultra milliyetçi davranışlar ile ilgili korkularınız olur mu?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, yurt dışına transfer olma durumunda ırkçılık ve ultramilliyetçi davranışlara dair korkuların, kişisel deneyimler, ülke tercihleri ve bireysel psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Birinci olarak, çoğu katılımcı (S1, S3, S4, S6, S7, S10) özellikle Avrupa'ya transfer olma durumunda bu tür endişelerin yüksek olacağını belirtmektedir. Bu ifadeler, Avrupa futbol kültüründe geçmişte yaşanmış ırkçı olayların yarattığı olumsuz algının hâlen etkili olduğunu göstermektedir. S3'ün Avrupa'yı "ırkçılık konusunda sabıkalı" olarak tanımlaması, bu algının köklü ve genelleştirilmiş bir inanca dönüştüğünü göstermektedir. İkinci olarak, bazı katılımcılar (S2, S8) bu korkuların ülkeye ve bağlama göre değişkenlik göstereceğini vurgulamıştır. S2, örnek olarak İsrail ve Rum kesimi gibi spesifik bölgelerden söz ederek, siyasi ve kültürel gerilimlerin spor ortamına yansyabileceğini ifade etmektedir. S8 ise daha önce bu korkuya sahip olmadığını, ancak yaşadığı olumsuz deneyim sonrasında uzun süreli bir psikolojik travma yaşadığını belirtmektedir. Bu durum, kişisel deneyimlerin algı ve korkular üzerinde kalıcı etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Üçüncü olarak, bazı katılımcılar (S5, S9) daha özgüvenli bir yaklaşım sergileyerek bu tür korkularının olmadığını, ancak yine de destek ve güven ortamının başarıları açısından önemli olduğunu dile getirmiştir. S5'in psikolojik hazırlık ve pozitif destek vurgusu, sporcuların uluslararası transferlerde yalnızca teknik beceriler değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik uyum süreçleri açısından da desteklenmeleri gerektiğine işaret etmektedir. Genel olarak, bulgular yurt dışına transfer olan sporcuların ırkçılık ve ultramilliyetçilik konusundaki korkularının hem geçmiş deneyimlerden hem de ülkeler arası kültürel farklılıklardan etkilendiğini göstermektedir. Bu nedenle, transfer öncesinde sporculara yönelik psikolojik hazırlık programlarının uygulanması, ülke ve lig seçiminde sosyokültürel faktörlerin dikkate alınması ve transfer sonrası sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, bu korkuların azaltılmasına yardımcı olabilir."

TARTIŞMA ve SONUÇ

Spor ve buna bağlı olarak futbol evreninde hala ciddi bir sorun olarak görülen ırkçılık ve ultramilliyetçilik kavramlarını, Türkiye Süper Ligi'nde oynayan yerli futbolcuların yabancı oyunculara karşı olan tutum ve perspektifleri çerçevesinde analiz etmek amacıyla yapılan bu çalışma, yerli ve yabancı futbolcuların iletişimi, sosyal ilişkileri, yerli futbolcuların gözünden yabancı oyuncuların Türkiye Süper Ligi'ndeki pozisyonları ve yerli futbolcuların yurt dışı transfer kaygılarını tespit edebilmek adına önem arz etmektedir.

Araştırma bulguları, Türkiye Süper Ligi'nde yabancı oyunculara genel olarak olumlu ancak koşullu bir yaklaşım olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, yabancı oyuncuların ligin kalitesini ve marka değerini artırdığını ifade ederken, bunun belirli standartlar ve sınırlamalarla desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bazı katılımcılar, "futbol evrenseldir" görüşüyle küresel bir bakışı savunurken, bazıları "eskiden kalite daha yüksekti" diyerek nostaljik ve yerli bir bakış açısı ortaya koymuştur. Bu bulgular, futbolun küreselleşmesi ile yerel-ulusal değerler arasındaki gerilimleri ele alan çalışmalara paralellik göstermektedir (Giulianotti ve Robertson, 2009; Maguire, 1999). Türkiye'deki araştırmalar genellikle ekonomik ve sportif etkiler üzerinde dururken (Akşar, 2005; Arslan, 2020), bu çalışmada "kalite" ve "standart" gibi kavramların milliyetçi eğilimleri dolaylı yoldan yansıtabildiği görülmektedir. İngiltere örneklerinde rastlanan açık ırkçılık söylemlerinin aksine (Back vd., 2001; Cleland ve Cashmore, 2016) bu ifadeler daha örtük ve ılımlı bir milliyetçilik barındırmaktadır.

Araştırmada, katılımcıların tamamının ırkçılık sembollerine karşı kesin ve ortak bir olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, bu sembolleri "insanlık suçu", "nefret suçu" veya "kökünden yok edilmesi gereken unsurlar" olarak tanımlamaktadır. Bazıları bu sembollerle yalnızca sembolik bir mücadelenin yeterli olmayacağını, asıl olarak insanların zihniyetlerinin ve duygularının arındırılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu durum, ırkçılığın yalnızca sembollerle sınırlı kalmayan, toplumsal zihniyet dönüşümünü de gerektiren bir sorun olduğuna işaret etmektedir. Bu bulgular, spor ortamlarında ve toplum genelinde ırkçılık sembollerine karşı geliştirilen tepkilerin giderek daha sert ve "sıfır tolerans" yaklaşımına dayandığını gösteren uluslararası literatürle örtüşmektedir (Cleland ve Cashmore, 2016; Back, Crabbe ve Solomos, 2001). Özellikle Avrupa futbolunda, ırkçılık sembolleri ve söylemlerine karşı uygulanan "No to Racism" gibi kampanyaların yaygınlığı, katılımcıların bu konudaki hassasiyetiyle benzer bir çizgide ilerlemektedir (UEFA, 2021). Bununla birlikte, literatürde bazı çalışmalarda sembollerin yasaklanmasının tek başına çözüm sağlamayacağı ve bu durumun eğitim, farkındalık ve kültürel dönüşümle desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Hylton, 2009). Katılımcıların "asıl sorun düşüncelerin temizlenmesidir" yaklaşımı bu tartışmalarla paraleldir.

Araştırmada, bazı katılımcılar, yurt dışında yaşadıkları ya da arkadaşlarının tanık olduğu ırkçı davranışların psikolojik etkilerinin uzun süre devam ettiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, Türk halkının misafirperver ve samimi yaklaşımı, ırkçılık algısının Türkiye'de görece daha düşük olduğuna dair bir sonuç yaratmaktadır. Bu bulgular, literatürde ırkçılığın küresel ölçekte insan haklarına aykırı ve hukuki yaptırım gerektiren bir ihlal olarak değerlendirildiğini ortaya koyan araştırmalarla paralellik göstermektedir (Back vd., 2001; Hylton, 2009). Bu durum ile mücadele yöntemlerine bakıldığında ise, katılımcılar çoğunlukla sosyal medya üzerinden tepki göstermeye odaklanırken, örgütlü mücadele ve bilinçlendirme çalışmalarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bazı katılımcılar, bu sorunun çözümü için empati geliştirme ve toplumsal bilinç artırma faaliyetlerinin kritik olduğunu vurgulamaktadır. Sosyal medyanın etkili bir araç olduğu kabul edilse de tek başına yeterli bir çözüm sunmadığı görülmektedir. Bu durum, literatürde vurgulanan eğitim, farkındalık ve sivil örgütlenmenin ırkçılıkla mücadelede önemli rol oynadığı bulgularıyla örtüşmektedir. (Cleland ve Cashmore, 2016; Doidge, 2018). Bu bağlamda, ırkçılıkla mücadelenin yalnızca bireysel tepkilerle sınırlı kalmayıp, toplumsal farkındalık, empati temelli eğitim ve kurumsal sorumluluk anlayışıyla desteklenmesinin etkili sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bulguları, yerli futbolcuların yabancı oyuncularla olan ilişkilerinin genel olarak olumlu, samimi ve yapıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların büyük bölümü, yabancı

oyuncularla arasında bir ayırım yapmadıklarını, arkadaşlıklarının yerli oyuncularla benzer düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Bazı katılımcılar ise yabancı oyuncuların farklı kültürel yapılar ve daha katı profesyonellik anlayışları nedeniyle daha mesafeli ve içe dönük olabildiğini belirtmiştir. Buna rağmen, katılımcılar bu durumları anlayışla karşıladıklarını ve uyum sağlamaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Bu bulgular, spor alanında kültürel çeşitliliğin ilişkileri olumsuz etkilemek zorunda olmadığını, aksine farklılıkların hoşgörü ve anlayış temelinde karşılandığında zenginleştirici olabileceğini göstermektedir (Agergaard, 2016; Maguire, 1999). Aynı zamanda, profesyonellik anlayışının kültürden kültüre değişebileceği ve bu durumun spor ortamlarında sosyal mesafeyi etkileyen bir unsur olabileceği yönündeki bulgularla da uyumludur (Elliott ve Weedon, 2010). Katılımcıların ifadeleri, sporcular arasında kültürel farklara rağmen ortak bir spor kimliğinin geliştiğini ve ilişkilerin bu temel üzerinden kurulduğunu düşündürmektedir; bu durumun, çok uluslu spor takımlarında birlikte yaşama ve çalışma becerilerini destekleyebileceği değerlendirilmektedir.

Araştırma, katılımcıların büyük çoğunluğunun, Türkiye'deki futbol taraftarlarının ırkçılık ve ultramilliyetçilik davranışlarına çok sık başvurmadıkları yönünde ortak bir görüşe sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, bu tür davranışların Avrupa ve Amerika'da daha yaygın olduğunu, hatta bazı bölgelerde bu davranışların sürekli ve sistematik bir şekilde tekrarlandığını ifade etmektedir. Ayrıca ırkçılığın yalnızca bireysel bir tercih değil, bazı toplumlarda kültürel aktarım ve tarihsel geçmişle beslenen bir yapı hâline geldiği görüşü de dile getirilmiştir. Katılımcılar arasında bu davranışların sadece öfke patlaması veya bireysel tepkilerle açıklanamayacağı, aksine bazı toplumlarda genetik ya da sosyo-kültürel olarak nesilden nesile aktarılabilirdiği düşüncesi de bulunmaktadır. Bu görüşler, ırkçılık ve nefret söylemlerinin bireysel değil, toplumsal yapıların ve tarihsel süreçlerin bir sonucu olduğu yönündeki literatürle örtüşmektedir (Doidge, 2018; Hylton, 2009). Bazı katılımcıların bu tür olaylarla kişisel deneyimlerinin, olması, ırkçılığın sadece dışsal bir sorun değil, futbolcuların doğrudan maruz kalabildiği travmatik bir deneyim olduğunu da ortaya koymaktadır. Literatür incelendiğinde bu durumu destekleyen çalışmaların mevcut olduğu görülmektedir (Şahin ve Cicioğlu, 2019; Yüce ve Erkmek, 2020). Sonuç olarak, katılımcılar, taraftar davranışlarının ülke, kültür ve sosyo-politik yapı gibi değişkenlerle önemli ölçüde farklılık gösterdiğini belirtmektedir; bu durum, ırkçılık olgusunun sadece bireysel eğilimlerle değil, toplumsal ve tarihsel dinamiklerle şekillenen çok katmanlı bir sorun olarak ele alınması gerektiğini düşündürmektedir.

Türk futbol yöneticilerinin konuyla ilgili tutumlarının analiz edildiği bulgular sonucunda, katılımcıların büyük çoğunluğunun Türk futbol yöneticilerinin ırkçılık ve ultramilliyetçilik gibi ayrımcı davranışlar sergilemediğini düşündüğünü göstermektedir. Yöneticilerle yabancı oyuncular arasında genel olarak olumlu ve destekleyici ilişkiler olduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte bazı katılımcılar, yöneticilerin profesyonel yaklaşım eksikliğinin zaman zaman kültürel uyumsuzluklara yol açtığını veya maddi anlaşmazlıkların yol açtığı çatışmalı durumların yaşanabildiğini belirtmiştir. Ancak bu durumlar doğrudan ırkçılık değil, daha çok yönetimsel iletişim sorunları olarak değerlendirilmektedir. Bu sonuçlar, sporda ayrımcılığın yalnızca açık nefret davranışlarıyla değil, aynı zamanda kurumsal yapıların işleyişiyle de dolaylı olarak ortaya çıkabileceğini gösteren literatürle örtüşmektedir (Arslan 2020; Doidge, 2018; Hylton, 2009). Bu bağlamda, yöneticilerin tutumları her ne kadar doğrudan ayrımcılık içermese de, iletişim eksikliklerinin zaman zaman kültürel gerilimlere zemin hazırlayabileceği düşünülmektedir.

Katılımcı futbolcuların verdiği yanıtlar, ırkçılık ve ultramilliyetçiliğin önlenmesine yönelik çeşitli çözüm yolları önerdiklerini göstermektedir. Bu öneriler arasında en çok öne çıkanlar; kitle iletişim araçlarının (TV, sosyal medya) bilinçli kullanımı, çocukluk çağından itibaren verilecek eğitimler, toplumsal dışlama ve cezai yaptırımlar, psikolojik destek mekanizmaları ve dini ya da ahlaki değerlerin güçlendirilmesi olmuştur. Özellikle küçük yaşlardan başlayacak eğitim temelli önleme yaklaşımı birçok katılımcı tarafından vurgulanmış, bu davranışların konuşulmasından rahatsızlık duyan ya da cezalandırmayı ön plana çıkaran katılımcılar ise daha sert müdahale yöntemlerini savunmuştur. Bu bulgular, literatürde de sıklıkla vurgulanan çok yönlü mücadele

anlayışıyla örtüşmektedir. Irkçılığın yalnızca bireysel bir eğilim değil, medya, eğitim sistemi, toplumsal yapı ve kültürel kodlarla şekillenen çok katmanlı bir sorun olduğu kabul edilmektedir (Akın, 2021; Hylton, 2009). Ayrıca, medya içeriklerinin denetimi ve sosyal medyada nefret söyleminin sınırlandırılması, Avrupa Konseyi ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşların da önerdiği stratejiler arasında yer almaktadır. Katılımcıların dile getirdiği “eğitim”, “empati”, “toplumsal dışlama” ve “medya denetimi” gibi yöntemler, bu stratejilerle uyumlu ve uygulanabilir öneriler olarak değerlendirilebilir.

Araştırma bulguları, yerli futbolcuların büyük çoğunluğunun yurt dışına transfer olmaları durumunda ırkçılık ve ultramilliyetçilik temelli davranışlara maruz kalma konusunda belirgin kaygılar taşıdığını göstermektedir. Katılımcılar, özellikle Avrupa ülkelerinde bu tür davranışlarla karşılaşma olasılığını yüksek görmekte, bu durumun geçmişte yaşanan olaylara ve ülkelere özgü sosyal yapılara dayandığını ifade etmektedir. Bazı katılımcılar, ırkçılığın bölgesel olarak yoğunlaştığını ve transfer olunacak ülkenin tarihsel ve kültürel bağlamına göre bu kaygının değişkenlik gösterebileceğini vurgulamıştır. Ayrıca, daha önce yurt dışında bu tür davranışlara maruz kalan futbolcuların yaşadıkları travmalar, bu korkunun sadece varsayıma değil, kişisel deneyimlere de dayandığını ortaya koymaktadır. Öte yandan, bazı futbolcular öz güvenlerinin yüksek olduğunu ve bu tür durumlarla başa çıkabileceklerini ifade etseler de, bu bireysel tutumlar, sistemsel ırkçılığın etkilerini tümüyle ortadan kaldırmamaktadır. Bu durum, spor sosyolojisi literatüründe yer alan, futbolun evrenselliğine rağmen bazı liglerde ırkçılığın yapısal bir sorun olarak varlığını sürdürdüğünü savunan çalışmaları desteklemektedir (Back vd., 2001; Hylton, 2009; Long vd., 2015; Kassimeris, 2022; Kazancı, 2024). Ayrıca, FIFA ve UEFA gibi üst düzey kurumların “No to Racism” gibi kampanyalar yürütmesine rağmen, uygulamada bu politikaların ülkeden ülkeye farklılık gösterdiği bilinmektedir (Cleland ve Cashmore, 2016; UEFA, 2021). Türk literatüründe de benzer şekilde, ayrımcılık ve ırkçılıkla mücadelede kurumsal destek, medya dili ve taraftar kültürü gibi faktörlerin belirleyici olduğu vurgulanmaktadır (Akın, 2021; Güneş, 2019; Nuhrat, 2024; Türkmen, 2018; Yıldırım ve Yıldırım, 2017). Bu çerçevede, yurt dışı transfer sürecine ilişkin kaygıların yalnızca bireysel endişeler değil, aynı zamanda geçmiş deneyimlere ve yapısal eşitsizliklere dayalı olarak şekillendiği, dolayısıyla bu sürecin psikososyal boyutlarının da dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışma, yerli futbolcuların yabancı oyuncularla ilişkileri, ırkçılık ve ultramilliyetçilikle ilgili tutumları, taraftar ve yönetici davranışları, çözüm önerileri ve yurt dışı transfer süreçlerine ilişkin kaygılarını bütüncül bir biçimde ele almıştır. Bulgular, futbolcuların yabancı oyunculara karşı genel olarak olumlu bir tutum sergilediklerini; ancak bu tutumun zaman zaman kalite, standart ve sayısal sınır gibi teknik kavramlarla koşullandığını göstermektedir. Bu durum, dışlayıcı söylemlerin açık bir biçimde değil, daha örtük biçimlerde yeniden üretildiğine işaret etmektedir. Katılımcılar, ırkçılığa ve ırkçı sembollere karşı açık ve sert bir tutum sergilemekte, bu tür eylemleri insanlık suçu olarak tanımlamaktadır. Ancak bu kararlılığa rağmen, mücadele biçimlerinin çoğunlukla sosyal medya tepkileriyle sınırlı kalması, örgütlü ve sürdürülebilir müdahale stratejilerine olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Taraftar davranışları bağlamında Türkiye'deki ırkçı eğilimlerin görece daha az olduğu, ancak Avrupa ve Amerika gibi bölgelerde bu davranışların daha sistematik biçimde yaşandığı vurgulanmaktadır. Yöneticiler açısından ise doğrudan ırkçı veya ayrımcı bir tutumdan söz edilmemekle birlikte, profesyonellik eksikliğinin kültürel çatışmalara ve iletişim sorunlarına zemin hazırlayabildiği ifade edilmiştir. Yurt dışı transfer süreçlerinde ise futbolcular yalnızca sportif değil, aynı zamanda kültürel, sosyal ve psikolojik açıdan riskler taşımaktadır. Özellikle Avrupa liglerine transfer olan oyuncuların bu tür davranışlarla karşılaşma ihtimaline dair ciddi kaygılar taşıdığı, bu kaygıların kimi zaman doğrudan yaşanmış travmalardan beslendiği dikkat çekmektedir.

Tüm bu veriler, futbolun yalnızca teknik performansla değil, çok katmanlı sosyal ve kültürel etkileşimlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, ırkçılık ve ultramilliyetçilikle mücadelenin yalnızca bireysel tutumlara bırakılmadan, kulüpler, federasyonlar ve spor kurumları tarafından daha yapısal bir yaklaşımla ele alınması gerektiği açıktır. Futbolculara yönelik kültürel farkındalık eğitimlerinin ve psikolojik destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması, çocukluktan itibaren empati temelli eğitimin güçlendirilmesi ve medya ile sosyal medyada

kullanılan dilin ayrımcılık karşıtı bir çerçeveye oturtulması bu sürecin ayrılmaz parçalarıdır. Ayrıca futbol kulüpleri, taraftar grupları ve teknik ekipler dahil olmak üzere tüm aktörlerin katılımıyla oluşturulacak ırkçılık karşıtı kurumsal politikalar ve önleyici mekanizmalar, bu tür davranışların yaygınlaşmasının önüne geçilmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Tüm bunlara ek olarak, uluslararası spor kurumlarıyla kurulacak işbirlikleri ve küresel kampanyalara aktif katılım, hem oyuncu güvenliğini hem de sporun evrensel etik değerlerini koruma açısından önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma ırkçılık ve ultramilliyetçiliğin futbol gibi multikültürel bir alanda yalnızca bireyler düzeyinde değil, yapısal, kültürel ve tarihsel düzeylerde de ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Eğitim, medya, yönetsel uygulamalar ve psikolojik destek alanlarında atılacak çok yönlü adımlar, futbolun daha eşitlikçi, kapsayıcı ve güvenli bir alan hâline gelmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Conflict of Interest

The authors declared that there is no conflict of interest.

Ethical Statement

This study does not present any ethical concerns.

Financial Support

This study has not received any contribution and/or support from any organisation or person.

Kaynaklar

- Agergaard, S. (2016). *Rethinking sports and integration: Developing a transnational perspective on migrants and descendants in sports*. Routledge.
- Akın, E. (2021). Spor alanında ayrımcılık ve ırkçılık: Medya temsilleri üzerine bir değerlendirme. *Toplum ve Demokrasi*, 15(35), 92-110.
- Akşar, T. (2005). *Endüstriyel futbol*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Aktaş, M. (2014). Avrupa'da yükselen İslamofobi ve medeniyetler çatışması tezi. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13(1), 31-54.
- Aktaş, M. (2019). İrkçılık ve milliyetçilik, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 5(26), 1867-1883
- Anderson, B. (1995). *Hayali cemaatler: Milliyetçiliğin kökenleri ve yayılması* (İskender Savaşır, Çev., 2. baskı). Metis Yayınları.
- Arslan, K. (2020). *Yabancı futbolcu statüsü ve başarı ilişkisi: Türkiye ve 'beş büyük' Avrupa futbol ligi üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Back, L., Crabbe, T. & Solomos, J. (2001). *The changing face of football: Racism, identity and multiculturalism in the English game*. Oxford: Berg.
- Boniface, P., & Yerguz, İ. (2007). *Futbol ve küreselleşme*. NTV Yayınları.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2011). *Research Methods, Design and Analysis*. Boston: Pearson
- Cleland, J., & Cashmore, E. (2016). Football fans' views of racism in British football. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(1), 27-43.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education (6th ed.)*. Routledge.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.)*. Boston, MA: Pearson
- Doidge, M. (2015). *Football Italia: Italian football in an age of globalization*. London: Bloomsbury Academic.
- Elliott, R., & Weedon, G. (2010). Foreign players in the English Premier Academy League: 'Feet drain' or 'feet exchange'? *International Review for the Sociology of Sport*, 46(1), 61-75.
- Giulianotti, R., & Robertson, R. (2009). *Globalization and football*. SAGE.
- Gözütok, H., & Gaberli, Ü. (2011). *Futbol emek piyasalarında ücretlendirme ve rekabetçi denge*. 1. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi Bildiri Kitabı (s. 224-246). Ankara, Turkey.
- Greasley, K., & Ashworth, P. (2007). The phenomenology of "approach to studying": The university student's studies within the lifework. *British Educational Research Journal*, 32, 819-843.
- Güneş, H. (2019). Sporda ırkçılık ve medya ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 45-58.

- Hylton, K. (2009). *Race, sport and politics: The sporting Black diaspora*. London: Routledge.
- Kassimeris, C. (2022). Racism in football. *Soccer & Society*, 23(8), 824-844.
- Kavaz, İ. (2023). Türkiye'de yabancı futbolcu kuralının sportif başarıya etkisi: Süper Lig üzerine bir değerlendirme. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 45-60.
- Kazancı, E. E. (2024). *Popüler kültürde milliyetçilik ve futbol* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Körükmez, L. (2025). *The Rise of Xeno-Racism in Turkey: The Transformation of racism in the context of migration.* In *The Republic of Turkey and its unresolved issues*. Springer
- Long, J., Hylton, K., & Spracklen, K. (2015). *Whiteness, sport and leisure*. London: Routledge.
- Maguire, J. (1999). *Global sport: Identities, societies, civilizations*. Cambridge: Polity Press.
- Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş* (A. Gümüş & M. S. Durgun, Çev.). Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Miller, A. L., Stern, C., & Neville, H. (2019). Forging diversity science informed guidelines for research on race and racism in psychological science. *Journal of Social Issues*, 75(4), 1240-1261.
- Nuhrat, Y. (2024). Home versus away: legitimizing ve challenging nationalist symbols in Turkish football. *Sport in Society*. 27(7), 1162-1179.
- Singh, P., Lamba, P. S. (2019). Influence of crowdsourcing, popularity and previous year statistics in market value estimation of football players. *Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography*, 22(2), 113-126.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Şahin, M., & Cicioğlu, H. İ. (2019). Futbolda ayrımcılık ve ırkçılık: Profesyonel futbolcuların görüşlerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 95-108.
- Şentürk, E. (2021). Yabancı oyuncu sayısının futbol kulüplerinin sportif ve ekonomik performansına etkileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 112-128.
- Türkmen, M. (2018). Sporda ayrımcılık ve hoşgörü: Teorik bir yaklaşım. *Spor ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 21-33.
- UEFA. (2022). Respect report - Season 2021/22. UEFA. https://editorial.uefa.com/resources/027c-16de82ba0771-42b483175523-1000/uefa-respect-report-2021-22_20221220080143.pdf
- Yıldıran, İ., & Yıldıran, İ. (2017). Futbolda ayrımcılık ve ırkçılık üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 45-60.
- Yıldız, M., & Aydın, B. (2022). Türk futbolunda yabancı oyuncu politikaları ve yerli oyuncu gelişimi. *Uluslararası Spor Yönetimi ve Ekonomi Dergisi*, 6(1), 23-38.
- Yüce, A., Erkmen, G. (2020). Futbolda ırkçılık ve ayrımcılık üzerine nitel bir araştırma. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 24-35.

EXTENDED ENGLISH SUMMARY

Introduction: Football, as a globally embraced sport, transcends borders and unites diverse communities around shared values. Beyond its competitive nature, it has evolved into a socio-cultural and economic institution influencing international relations and fostering intercultural dialogue. However, the global expansion of football has also brought challenges, including persistent issues of racism and ultranationalism. Racism, often grounded in hierarchical perceptions of ethnic or cultural superiority, continues to manifest in institutional and interpersonal domains—sports being no exception. In this context, football becomes a space where both unity and division are observed. This study aims to examine how Turkish footballers in the Turkish Super League perceive racism and ultranationalism, particularly in relation to foreign players. Using a qualitative approach, data were collected through semi-structured interviews, allowing for an in-depth exploration of athletes' perspectives on racial and nationalist attitudes within professional football. **Method:** This study employs a qualitative phenomenological design to explore participants' lived experiences and perceptions. Phenomenology was chosen for its suitability in uncovering deep meanings through participants' own expressions. Data were collected through semi-structured interviews using open-ended questions, allowing for a nuanced understanding of how individuals interpret the phenomenon in question (Christensen et al., 2014). The study group consisted of 10 Turkish football players with experience in the Turkish Super League, selected based on their direct exposure to exclusion-related issues (Creswell, 2012; Miles & Huberman, 2015). Interview notes were used to record the data, prioritizing the authentic reflection of each participant's perspective (Cohen et al., 2007; Greasley & Ashworth, 2007). Data analysis involved both descriptive and content analysis. Codes and themes were generated inductively following Strauss and Corbin's (1998) method, emphasizing participants' own language to capture their mental frameworks. Beyond surface content, the analysis aimed to uncover implicit meanings within participants' discourse (Mayring, 2011; Creswell, 2012). **Findings:** Most players viewed foreign athletes in Turkish football positively, highlighting their contribution to quality, though some stressed the need for limits. Racist symbols were unanimously condemned as crimes against humanity. Participants strongly opposed racism and ultranationalism, citing personal or observed experiences and praising Turkish tolerance. While most actions against these issues remained limited to social media, some emphasized the need for education and collective awareness. Player relations with foreign teammates were generally good, despite some cultural differences. Racist fan behavior was seen as rare in Turkey but more common abroad. Managers were mostly seen as fair toward foreign players, though financial conflicts were noted. Solutions included early education, strict sanctions, and responsible media use. Many players admitted fears of racism if transferred abroad, especially depending on the destination country. **Conclusion:** This study explores racism and ultranationalism in football through the perspectives of Turkish players in the Turkish Super League. Findings indicate that while foreign players are generally viewed positively, this support is often conditional, tied to performance and standards. Participants strongly condemned racist symbols and behavior, emphasizing the need for mindset change beyond symbolic gestures. Relationships with foreign teammates were largely friendly, though cultural differences sometimes created distance. Racism was perceived as more prevalent abroad, particularly in Europe and the U.S., whereas Turkish fans and managers were seen as more inclusive. Despite this, concerns about potential discrimination during international transfers were common. Players' actions against racism were mostly limited to social media, highlighting the need for systemic and educational interventions. The study concludes that combating racism in football requires structural strategies involving clubs, federations, education, and media, alongside stronger psychological and institutional support for athletes.